

Előterjesztés a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: az önkormányzati költségvetési intézmények gazdálkodási önállóságának növelésére vonatkozó alternatívák vizsgálatáról

Tisztelt Képviselő-testület!

Az előterjesztés az önkormányzat által fenntartott költségvetési intézmények gazdálkodási önállóságának növelésére vonatkozó lehetséges modellek vizsgálatáról szóló elvi döntés meghozatalára irányul.

Az önkormányzati intézmények vezetői vannak a legközvetlenebb kapcsolatban az intézmények napi működésével, ezért a kisebb beszerzési, karbantartási és fejlesztési igényeket jellemzően ők tudják a leggyorsabban és legpontosabban meghatározni. Jelenleg az intézményvezetők önálló döntési lehetősége elsősorban a dologi kiadásokra terjed ki, míg a fejlesztések és felújítások esetében az önkormányzat jár el. Egy kisebb intézményi fejlesztés – például egy hinta vagy mászóka telepítése, kisebb eszközbeszerzés vagy egyéb kisebb értékű fejlesztés – jelenleg önkormányzati szintű döntést és beszerzést igényelhet. Ez az intézmény saját működéséhez szorosan kapcsolódó fejlesztések esetében is hosszabb és összetettebb döntési és beszerzési folyamatot eredményez.

Különösen indokolt ennek vizsgálata az szociális és köznevelési intézmények esetében, ahol több, azonos vagy hasonló feladatot ellátó intézmény működik. A Hegyvidéken működő 10 óvoda (egyik bölcsőde is) és 3 bölcsőde esetében például az azonos vagy hasonló beszerzési igények összevont kezelése közbeszerzési kötelezettséget is eredményezhet. A Kbt. ugyanakkor lehetőséget biztosít arra, hogy bizonyos feltételek fennállása esetén a különálló működési egység saját szintjén kerüljön figyelembevételre.

A jelenlegi gyakorlat szerint a személyi kiadásokon maradvány esetén a maradvány visszakerül az Önkormányzat költségvetésébe. Életszerű lenne ugyanakkor, hogy pl. egy-egy munkatárs átmeneti kiesése esetén az intézményvezető a helyettesítést ellátó kollégák részére – a kieső munkatárs előirányzatának terhére – plusz javadalmazást, jutalmat állapíthasson meg. Ezért javaslom annak vizsgálatát is, hogy a személyi kiadások területén nagyobb mozgástér biztosítható-e az intézményvezetők számára.

Az önkormányzati intézmények gazdasági önállóságának növelése ugyanakkor nem jelentheti a közpénzügyi, közbeszerzési vagy szakmai kontroll megszüntetését. Ennek érdekében indokolt több lehetséges működési modell részletes vizsgálata. A vizsgálatnak ki kell térnie arra, hogy milyen döntési, előirányzat-kezelési és beszerzési jogosultságok telepíthetők az intézményi szintre, és ezek milyen jogi, pénzügyi, szervezeti és személyi feltételek mellett valósíthatók meg.

A vizsgálat során legalább három, eltérő mértékű intézményi önállóságot biztosító alternatívát célszerű bemutatni, az egyes modellek előnyeivel, hátrányaival, kockázataival és várható költségeivel együtt.

Az alternatívák között vizsgálni szükséges különösen azt a lehetőséget, amelyben az intézményvezetők meghatározott értékhatárig önállóan dönthetnek kisebb fejlesztésekről és beszerzésekről, valamint azt a modellt is, amely ennél szélesebb előirányzat-kezelési és gazdálkodási jogosultságot biztosítana az intézmények számára.

A vizsgálatnak ki kell térnie az egyes modellek személyi feltételeire is. Meg kell határozni, hogy az intézményi gazdasági önállóság növelése szükségessé tesz-e további gazdasági vagy beszerzési szakember alkalmazását az intézményeknél, illetve, hogy milyen feladatok láthatók el továbbra is központilag, például a GESZ vagy a Polgármesteri Hivatal közreműködésével.

A vizsgálatnak be kell mutatnia továbbá az egyes modellek várható hatását a beszerzési folyamatok időigényére, az adminisztratív terhekre, a közbeszerzési kötelezettségekre, az intézményvezetői felelősségre, valamint az önkormányzat és az intézmények működési költségeire.

Az egyes modellek esetében szükséges meghatározni a megfelelő ellenőrzési, beszámolási és felelősségi rendszert is, annak érdekében, hogy a nagyobb intézményi önállóság a gazdálkodás átláthatóságának és szabályszerűségének sérelme nélkül valósulhasson meg.

A vizsgálat eredményeként a Képviselő-testület olyan megalapozott alternatívák közül választhat, amelyek alapján később meghatározható az intézményi gazdasági önállóság kívánatos mértéke és az annak megvalósításához szükséges szervezeti, személyi és szabályozási háttér.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet javaslatom, az önkormányzati szociális és köznevelési intézményeinek gazdasági és döntési önállóságának lehetséges növelésére vonatkozó alternatívák kidolgozásának támogatására és az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testülete az szociális és köznevelési intézményrendszer önállóságának növelése érdekében felkéri a polgármestert, hogy a Polgármesteri Hivatal érintett szervezeti egységei, valamint az önkormányzati fenntartású köznevelési és szociális intézmények vezetőinek bevonásával 2026. november 30-ig készíttessen olyan részletes szakmai, jogi, pénzügyi és szervezeti vizsgálatot, amely legalább három, eltérő mértékű intézményi önállóságot biztosító alternatívát mutat be az önkormányzat által fenntartott költségvetési intézmények gazdasági és döntési önállóságának növelésére vonatkozó lehetséges működési modellekből.

A vizsgálat terjedjen ki különösen:

- az intézményvezetők döntési és előirányzat-kezelési jogosultságának lehetséges bővítésére;
- a kisebb értékű fejlesztések, felújítások és beszerzések intézményi szintre telepítésének lehetőségére;
- az egyes modellek közbeszerzési és beszerzési következményeire;
- az intézmények és az önkormányzat közötti feladat- és felelősségmegosztásra;
- az intézményeknél szükséges személyi és szakmai feltételekre;
- a központi gazdasági és beszerzési funkciók lehetséges szerepére;

- az egyes modellek várható költségeire és megtakarításaira;
- az adminisztráció és a döntési folyamatok várható változására;
- a szükséges ellenőrzési, beszámolási és felelősségi szabályokra;

(Döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2026. 09.23.

Visi Piroska s. k.
önkormányzati képviselő
köznevelési és egyházügyi
tanácsnok